

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економічного аналізу

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою професійного спрямування
«Аналіз бізнес – процесів у підприємстві»
(назва освітньої програми)
на тему:
Облік, аудит та аналіз розрахунків з оплати праці
на прикладі ВП «Вокзал станції Одеса - Головна»

Виконавець:

студент ФМОІТ факультету
Шеременко М.А.
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Гайдаєнко О.М.
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ОДЕСА – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми обраної мною теми полягає в тому, що розвиток людського суспільства, прогрес людства неможливий без праці. Вона була і є основою існування людини в будь-яких економічних умовах. Мільйони людей у країнах світу в тому числі і в Україні продають свої трудові послуги. В обмін за це вони одержують заробітну плату.

Заробітна плата займає одне з центральних місць в системі підвищення продуктивності праці на підприємстві. Важлива роль в реалізації цієї задачі відводиться організації бухгалтерського обліку на підприємстві. Заробітна плата займає одне з центральних місць в системі бухгалтерського обліку на підприємстві. Бухгалтерський облік є функцією управління підприємства. На бухгалтерський облік покладено завдання з поліпшення інформаційного забезпечення управління і контролю за обліком праці та її оплати підприємства, підвищенням ефективності діяльності та зменшенням ризику втрати коштів через непродумані дії.

Встановлення ринкових умов зумовлює потребу перегляду положень бухгалтерського обліку оплати праці, а також методики формування й обробки одержаної облікової інформації, виходячи з існуючого господарського механізму та наявної обчислювальної техніки. Економічний аналіз праці та її оплати на підприємстві є основним напрямком аналізу майбутнього, тому що його методика дозволяє при наявності стислого обсягу інформації про результати діяльності господарюючого суб'єкта визначити його потенційні можливості, внутрішні резерви, використання яких дозволить досягти позитивних змін фінансових результатів діяльності. Особливого значення це набуває в сучасний період, коли більшість інформації про господарську діяльність підприємці відносять до категорії комерційної таємниці, та у розпорядження аналітика надходить в основному офіційна фінансова звітність. Призначення контролю та аудиту, як одного з елементів управління, – вивчати фактичний стан справ з обліку праці в кожному з підрозділів і по підприємству в цілому, щоб об'єктивно відображати дійсність; перевіряти виконання прийнятих рішень; виявляти відповідність діяльності підприємства інтересам суспільства, держави, законам ринку. Усе вище згадане підкреслює значну роль та значення теми даної дипломної роботи.

Метою дослідження. Метою дипломної роботи є систематизація наукових, методологічних та практичних знань обліку, аудиту та аналізу розрахунків з оплати праці. .

Завдання дослідження:

- розкрити сутність розрахунків з оплати праці як економічної категорії та об'єкту обліку та аудиту;
- визначити інформаційне забезпечення управління персоналом підприємства;
- дослідити форми і системи заробітної плати на підприємствах реального сектора вітчизняної економіки;
- визначити дискусійні питання щодо обліково – аналітичних аспектів дослідження розрахунків з оплати праці;
- вивчити синтетичний та аналітичний облік щодо розрахунків з персоналом по оплаті праці;
- визначити мету, завдання та джерела інформації для аудиту операцій з обліку розрахунків з оплати праці;
- проаналізувати ефективність системи оплати праці згідно звітності підприємства;
- побудувати економіко – математичну модель, яка дозволить намітити заходи щодо підвищення продуктивності праці на ВП «Вокзал станції Одеса - Головна».

Об'єктом дослідження є процеси обліку, аудиту та аналізу розрахунків з оплати праці на підприємстві.

Предметом дослідження є комплекс теоретико – методичних засад щодо інформаційно – аналітичного забезпечення управління розрахунками з оплати праці на ВП «Вокзал станції Одеса - Головна».

Методи дослідження.

У кваліфікаційній роботі використовувались такі методи дослідження як:

- системний аналіз – для деталізації і розчленування об'єкта дослідження на окремі важливі складові елементи;
- синтез – для узагальнення різних аспектів обліку і аналізу розрахунків по оплаті праці; інформаційне моделювання – для забезпечення дослідження нормативно – довідковими матеріалами;
- абстрагування – для формування узагальнених висновків на основі системного аналізу і синтезу теорій і практики організації системи забезпечення обліку розрахунків по оплаті праці;
- конкретизація – для обґрунтування змісту форм облікового забезпечення; дослідження документів та реєстрів обліку за формою і змістом – для виявлення їхньої відповідності щодо інформаційної ємності адекватного вимогам стандартів;
- статистичні і аналітичні розрахунки; порівняння – для зіставлення даних у динаміці;
- групування – для визначення залежності показників одне від одного; середніх і відносних величин та прийоми елімінування при аналізі розрахунків по оплаті праці;
- конструктивний – для групування пропозицій щодо обліку розрахунків по оплаті праці;
- графічний – для наочного зображення результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та нормативні документи України, Міжнародні стандарти фінансової звітності, Міжнародні стандарти аудиту, праці вітчизняних і закордонних вчених з питань обліку, аудиту, контролю, аналізу розрахунків з оплати праці, спеціалізовані періодичні видання, навчальні посібники, а також ресурси всесвітньої мережі Інтернет.

Інформаційна база дослідження. Практичну інформацію для дослідження було отримано безпосередньо на досліджуваному підприємстві, зокрема використовувались накази керівництва, первинні документи, форми фінансової звітності тощо.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та 19 додатків. Загальний обсяг роботи становить 94 сторінок. Основний зміст викладено на 7-93 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 13 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи системи обліку розрахунків з оплати праці»** розкрито теоретичні основи системи обліку розрахунків з оплати праці

У другому розділі **«Бухгалтерський облік та аудит заробітної плати ВП «Вокзал станції Одеса – Головна»** висвітлено питання бухгалтерського обліку та аудиту заробітної плати ВП «Вокзал станції Одеса - Головна»

У третьому розділі **«аналіз ефективності системи оплати праці ВП «Вокзал станції Одеса – Головна»** проаналізовано ефективність системи оплати праці ВП «Вокзал станції Одеса - Головна», проведено аналіз: ефективності використання коштів на оплату праці, забезпеченості робочою силою, продуктивності праці, рентабельності персоналу та надані рекомендації щодо підвищення продуктивності праці на підприємстві.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі на здобуття освітнього рівня магістра роботи було розглянуто теоретичні і практичні питання обліку, аудиту та аналізу розрахунків з оплати праці на прикладі ВП «Вокзал станції Одеса – Головна».

1. Відповідно до Закону про оплату праці заробітна плата - це винагорода, обчислена, як правило, в грошовому вираженні, що за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу. Згідно з трактуванням вчених, заробітна плата є грошовим виразом вартості і ціни товару "робоча сила". Сутність заробітної плати виявляється у функціях, які вона виконує в процесі суспільного відтворення. Вона має виконувати багато функцій (серед вчених-економістів немає єдиної думки щодо їх кількості).

2. У сучасній економічній системі застосовуються такі системи заробітної плати: тарифні та контрактна форми оплати. При тарифній системі заробітна плата поставлена у залежність від безпосередньої роботи устаткування, від складності праці, яка виражена відповідним тарифним розрядом і ставкою.

3. В результаті вивчення економічної літератури та нормативних документів з питань обліку, аудиту, аналізу та моделювання витрат на оплату праці а також дослідження діючої практики з зазначених питань ВП «Вокзал станції Одеса – Головна», можна зробити висновок, що бухгалтерський облік витрат на оплату праці на підприємстві здійснюється згідно діючого законодавства. Він відбувається на основі журнально-ордерної форми за допомогою автоматизованої системи «FOBOS».

Задля покращення системи бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці рекомендуємо:

- зменшити кількість первинної документації шляхом налаштування програм обчислюваної техніки на формування накопичувальних, тижневих (або місячних) типових міжвідомчих форм документів;

- удосконалювати систему персоніфікованих ставок та окладів, в залежності від кваліфікації працівників з метою підвищення продуктивності праці. Це надасть можливість створити умови для кар'єрного зростання працівників, а також для вдосконалення системи преміювання;

- своєчасно оновлювати дані у системі автоматизованого обліку «FOBOS» у зв'язку зі змінами законодавства, які охоплюють всі сторони виробничої, фінансової і господарської діяльності підприємства. Це надасть можливість своєчасного одержання інформації щодо витрат на оплату праці, матеріальне заохочення, стан розрахунків із працівниками та органами соціального страхування.

4. Зовнішній аудит проводиться щорічно, за його результатами не виявлено вагомих недоліків діяльності. Проте під час вибіркового аудиту було виявлено недоліки, пов'язані із:

- неправильним застосуванням норм виробітку, тарифних ставок, посадових окладів і розцінок;

- неправильним таксуванням окремих документів з обліку праці;

- включенням у документи з обліку праці прізвищ осіб, які не брали участі у виконанні конкретних робіт;

- внесенням у документи з обліку праці посадових осіб, які не передбачені штатним розкладом.

Втім, нами виявлено, що на підприємстві відсутня служба внутрішнього аудиту. Обов'язки з перевірки виконує головний бухгалтер. Враховуючи обсяги діяльності підприємства бажано створити службу внутрішнього аудиту, оскільки його проведенню сприяють можливості програми «FOBOS» і аудит може здійснюватись працівниками економічного відділу, що дозволить своєчасно перевіряти правильність ведення обліку нарахування заробітної плати відповідно до чинного законодавства.

5. Проведений аналіз ефективності системи оплати праці ВП «Вокзал станції Одеса – Головна» дозволив зробити наступні висновки:

- на підприємстві коефіцієнт з обороту з приймання збільшився на 3,74%, коефіцієнт плинності кадрів - на 15,09%. Збільшення коефіцієнту плинності кадрів пов'язане зі збільшенням звільнених за власним бажанням проти минулого періоду;

- питома вага фонду основної заробітної плати в 2019 році у порівнянні з 2018 р. ВП «Вокзал станції Одеса – Головна» зменшилась із 52,13% до 51,21%, абсолютна її величина зросла на 1970,9 тис. грн. В той час, як фонд додаткової заробітної плати збільшився на 0,25%). Також збільшились заохочувальні і компенсаційні виплати на 0,67%. Загальний фонд оплати праці в 2019 році збільшився на 3475,8 тис. грн. Перевитрати по фонду оплати праці пов'язані з тим, що було підвищення зарплати на протязі 1 півріччя 2018 року і з 01.07.2019 року. Також у звітному періоді віднесені на фонд оплати праці резерви на заохочення та винагороди, які у минулому році відображались по елементу «інші витрати».

У порівнянні з 2018 роком витрати фонду оплати праці по підсобно-допоміжній діяльності (з товарами) збільшилися на 1453 тис. грн. в основному внаслідок підвищення зарплати на підставі наказів Укрзалізниці. В результаті зменшення продуктивності праці поряд зі збільшенням середньої заробітної плати перевитрати по фонду оплати праці склали 2,59 тис. грн.;

- на зменшення середньорічної заробітної плати на ВП «Вокзал станції Одеса – Головна» в 2019 році вплинули наступні фактори: зменшення відпрацьованих днів одним працівником та зменшення середньогодинної зарплати;

- на підприємстві відбувається зменшення озброєності праці працівників експлуатаційної діяльності та середньорічного виробітку. При цьому обсяг наданих послуг збільшився. Виходячи з цього, ми можемо зробити висновок, що на аналізованому підприємстві збільшення обсягу наданих послуг працівниками експлуатаційної діяльності обумовлено екстенсивними факторами.

6. Для підвищення ефективності використання факторів праці підприємства пріоритетним напрямом має бути збільшення числа висококваліфікованих фахівців. Відбір кадрів слід здійснювати відповідно до загального плану розвитку ВП «Вокзал станції Одеса – Головна», та графіків підвищення кваліфікації.